

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Aanbiedingsbrief toekomstverkenning mbo, ho en wetenschap

Aanleiding

Aanstaande vrijdag 8 september liggen de Toekomstverkenning mbo, ho en wetenschap (deel 1 en deel 2) en uw aanbiedingsbrief voor in de Ministerraad. De afgelopen periode heeft veelvuldig afstemming plaatsgevonden over de aanbiedingsbrief, zowel intern als met departementen. Wanneer de Ministerraad akkoord gaat, worden uw aanbiedingsbrief en de Toekomstverkenning vrijdagmiddag naar de Kamer verzonden.

Geadviseerd besluit

Met ondertekening van de Kamerbrief gaat u akkoord met verzending van de Toekomstverkenning en uw aanbiedingsbrief naar de Kamer. U wordt geadviseerd deze brief te ondertekenen.

Kernpunten

- U bent eerder akkoord gegaan met de brief die is meegegaan met de stukken voor de Ministerraad van vrijdag 8 september.
- Bijgevoegde versie voor ondertekening is uiteraard nagenoeg gelijk. Wat is aangepast:
  - Een aantal typfouten zijn eruit gehaald en een aantal niet goed lopende zinnen is aangepast;
  - Verwijzing naar de Kamerbrief VO over meer waardering van praktijk in het funderend onderwijs is toegevoegd (deze verwijzing was per abuis weggevalen in de versie voor MR)
- Tegelijk met publicatie worden ook bijgevoegde beslisnota's openbaar gemaakt.

Middelbaar Beroeps Onderwijs

Van

Persoonsgeg...

Persoonsgegevens

Datum

05 september 2023

Referentie

40920588

Bijlagen

Aanbiedingsbrief
Toekomstverkenning

Rapport toekomstverkenning
mbo, ho en wetenschap (deel 1
en deel 2)

Beslisnota's voor
openbaarmaking

Intern OCW afgestemd

HOenS, OWB

Interdepartementaal afgestemd

BZK, EZK, Fin, SZW, VWS, LNV

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW (en MPVO)

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van

Persoonsgegevens

Datum

30 augustus 2023

Referentie

40804508

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

MOCW, DGHBWE, HOenS,
MBO, OWB

**Interdepartementaal
afgestemd**

BZK, EZK, Fin, SZW, VWS

Nto agendering van de toekomstverkenning en de
aanbiedingsbrief in de MR

Aanleiding

De Toekomstverkenning wordt op 1 september overhandigd aan u. Bij de Toekomstverkenning is een aanbiedingsbrief voor de Tweede Kamer geschreven. Over de inhoud daarvan is de afgelopen tijd veelvuldig contact geweest met u. U wenst deze brief op 8 september te agenderen in MR. Hiervoor moeten op 1 september 12.00 de stukken worden ingediend.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd het bijgevoegde aanbiedingsformulier te ondertekenen voor agendering van de aanbiedingsbrief in de MR op 8 september.

Kernpunten

- Met de aanbiedingsbrief biedt u het eindrapport '*Vandaag is het 2040 - Toekomstverkenning voor middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschap*' aan, aan de Tweede Kamer.
- Gezien de demissionaire status van het kabinet is dit geen beleidsreactie in de vorm van een toekomstvisie zoals eerder voorzien. Wel benoemt u een aantal urgente thema's en afwegingen voor de toekomst. Tevens benoemt u dat over een aantal onderwerpen nog een nadere brief zal volgen.

Toelichting

- Naar aanleiding van het laatste gesprek en feedback hebben we nog aanpassingen gedaan:
  - Commentaar DG.HBWE verwerkt;
  - In het begin van de brief genoemd dat we verdere uitwerking maken op een aantal thema's (wat eerder alleen aan het einde van de brief stond). Hierbij hebben we ook benoemd dat, waar relevant, daar verbinding met andere thema's uit de brief wordt gezocht.
  - Commentaar IRF (zie punt hieronder) verwerkt.
  - Tekstuele verbeteringen van zinnen gedaan (o.a. op basis van feedback woordvoering).
- Brief is opnieuw afgestemd met IRF en na ambtelijke afstemming over enkele passages zijn zij akkoord met deze versie. Andere departementen (EZK, LNV, SZW, BZK, VWS) waren dat al.

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van

Persoonsgegevens

Datum

01 februari 2023

Referentie

35658451

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

MBO, OWB

Start toekomstverkenning mbo, ho en wetenschap

Aanleiding

Op maandag 13 februari publiceert u het persbericht over de start van de consultatie- en interactieve fase van de Toekomstverkenning mbo, ho en wetenschap. Die dag wordt ook de website toekomstonderwijsenwetenschap.nl gelanceerd. Met bijgaande kamerbrief informeert u de Kamer over de start van deze nieuwe fase in de Toekomstverkenning.

Deze Kamerbrief moet daarom 13 februari aan de Kamer verstuurd worden.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de brief te ondertekenen. Door ondertekening gaat u akkoord met verzending naar de Kamer.

Kernpunten

In de brief:

- Kondigt u de start van de consultatie- en interactieve fase van de toekomstverkenning en de lancering van de website op 13 februari aan.
- Informeert u de Kamer over het persbericht dat uitgaat, waarin u iedereen oproept mee te denken over vervolgonderwijs en wetenschap.
- Benoemt u de verschillende bijeenkomsten die worden georganiseerd.
- Benadrukt u dat de verkenning leidt tot een onafhankelijk rapport waarin verschillende perspectieven worden gepresenteerd. Dit rapport ontvangt de Kamer voor de zomer. In het najaar komt u met uw beleidsreactie op dit rapport.

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW via MPVO

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van

Persoonsgegevens

Datum

31 oktober 2022

Referentie

34395811

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

MBO, OWB

Aanpak en inhoud Toekomstverkenning hoger onderwijs
en wetenschap

Aanleiding

In het debat van 30 juni j.l. over de beleidsbrief hoger onderwijs en wetenschap zijn vragen gesteld over en suggesties gegeven voor de in de beleidsbrief aangekondigde toekomstverkenning. Middels deze brief informeert u de Kamer over de stand van zaken en benoemt u hoe u de in het debat aangedragen suggesties meeneemt. De brief kan na het bestuurlijk overleg met VH en UNL over de toekomstverkenning op 31 oktober naar de Kamer verzonden worden.

Geadviseerd besluit

MPVO: U wordt geadviseerd de passage in de brief over LLO te accorderen en hierdoor in te stemmen met verzending van deze brief naar de Kamer.

MOCW: U wordt geadviseerd de brief te ondertekenen. Door ondertekening gaat u akkoord met verzending van deze brief naar de Kamer.

Kernpunten

- U informeert de Kamer over:
  - De aanpak van de toekomstverkenning waarin u het open en creatieve proces en het betrekken van een breed spectrum aan partijen benadrukt.
  - De onderwerpen van de toekomstverkenning. Naast de onderwerpen die in de beleidsbrief hoger onderwijs en wetenschap zijn aangekondigd, gaat u in op suggesties voor onderwerpen en vragen uit het debat van 30 juni j.l., waaronder de vraag naar de positie van het mbo in de toekomstverkenning.
  - De brief internationalisering die u in februari 2023 aan de Kamer stuurt.
  - De toekomstvisie LLO.
  - Het eindrapport toekomstverkenning hoger onderwijs en wetenschap dat verschillende oplossingsrichtingen bevat, en dus geen blauwdruk voor het stelsel vormt.
  - Uw beleidsreactie op de Toekomstverkenning die najaar 2023 volgt.
- De hoofdlijnen van deze brief zijn ambtelijk besproken met VH en UNL.
- De brief is ambtelijk, en alleen ter informatie, gedeeld met de departementen FIN, EZK en SZW.

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van

Persoonsgegevens

Datum

13 oktober 2022

Referentie

34248817

Bijlagen

1. Notitie over aanpak toekomstverkenning
2. Concept-startnotitie

Aanpak Toekomstverkenning Hoger Onderwijs en Wetenschap

Aanleiding

In het Bestuursakkoord is afgesproken dat u in september 2022, samen met de VH en UNL (en in overleg met veel verschillende stakeholders) een toekomstverkenning start over het hoger onderwijs en de wetenschap. In deze nota ontvangt u enkele beslispunten, die we met u zullen bespreken in een intern overleg op dinsdag 18 oktober van 17.15u tot 18.15u.

Vervolgens vindt op maandag 31 oktober of dinsdag 1 november aanstaande een Bestuurlijk Overleg plaats met de VH en UNL.

Geadviseerd besluit

- Graag bespreken we met u de voorstellen onder A t/m C en hopen gezamenlijk het karakter, de samenhang met mbo, aanpak en governance van de verkenning vast te stellen.

Kernpunten

A. Karakter toekomstverkenning en verantwoordelijkheidsverdeling

- De totstandkoming van de toekomstverkenning Hoger Onderwijs en Wetenschap is een gezamenlijk initiatief van OCW, VH en UNL (volgt uit het Bestuursakkoord). U fungeert formeel als opdrachtgever. Dat laat onverlet dat OCW, VH en UNL gezamenlijk optrekken en samen verantwoordelijk zijn voor het proces. Maar alle drie behouden enige afstand ten opzichte van het eindproduct.
- Het concept-eindrapport van deze toekomstverkenning wordt geschreven door een onafhankelijk extern onderzoeksbureau. Dit concept is in mei onderwerp van gesprek in enkele rondetafelgesprekken met stakeholders; daarnaast organiseert het bureau een slotconferentie. Onder benutting van de uitkomsten hiervan schrijft het externe onderzoeksbureau het eindrapport (juni '23). Dat rapport heeft een neutraal karakter. Diverse opties worden beschreven, maar er worden geen keuzes gemaakt.
- In uw beleidsreactie op het eindrapport in het najaar van '23 komt u met een visie, die een duidelijke richting bevat voor de toekomstige ontwikkeling van het stelsel. Waar mogelijk worden ook concrete voornemens opgenomen om veranderingen nog in deze kabinetsperiode in gang te zetten.

B. Samenhang met MBO

- De directie MBO werkt aan een Toekomstverkenning MBO, die ook rond de zomer van 2023 wordt afgerond. Op dit moment ontwikkelt de directie MBO

(in samenwerking met andere directies) een aanpak voor de Toekomstverkenning MBO, die zowel qua proces/werkwijze als qua inhoud veel overeenkomsten zal hebben met die voor het Hoger Onderwijs en Wetenschap.

- Daar waar er inhoudelijk raakvlakken zijn met het mbo, zullen gemeenschappelijke modules/activiteiten worden ontwikkeld.
- Om de benodigde samenhang tussen beide toekomstverkenningen te waarborgen, zal een Stuurgroep onder voorzitterschap van DGHWBE in het leven worden geroepen met de directeuren van MBO, HO&S, OWB, MBO-raad, VH en UNL. Deze monitort de voortgang van de toekomstverkenningen, heeft expliciet oog voor de samenhang, stuurt waar nodig bij en bereidt de Bestuurlijke Overleggen voor. Tevens wordt er een gezamenlijk inkooptraject gestart om één onderzoeksbureau opdracht te geven voor beide toekomstverkenningen.
- Per toekomstverkenning worden tot de zomer (oplevering beide eindrapporten) drie tot vier Bestuurlijke Overleggen (BO's) georganiseerd. Het eerste BO voor de Toekomstverkenning Hoger Onderwijs en Wetenschap is gepland en vindt 31 oktober of 1 november aanstaande plaats.

C. Aanpak toekomstverkenning Hoger Onderwijs en Wetenschap, incl. planning

- In bijlage 1 vindt u een voorstel voor de aanpak van de toekomstverkenning voor het Hoger Onderwijs en Wetenschap, inclusief een tijdsplanning.
- Samen met de directie Kennis zal met het oog op de kwaliteitsborging van de methodiek van de verkenning een klankbordgroep met experts in het leven worden geroepen. Deze zal bijeenkomen aan de start en ruim voor de overgang naar elke volgende fase in het proces.
- Onderdeel van de aanpak is om eind oktober '22 een eerste versie van het discussiedocument ("Discussiedocument deel 1 Toekomstverkenning: trends, SWOT en strategische vragen") gereed te hebben dat in november en december '22 wordt getoetst bij en verrijkt door experts en stakeholders en vervolgens verder wordt onderbouwd en verdiept. In bijlage 2 vindt u een conceptversie van dit discussiedocument, dat gezamenlijk door OCW (Kennis, OWB en HO&S), UNL en VH is geschreven.
- In het vierde hoofdstuk worden de thema's van de toekomstverkenning omschreven. Sociale, kennis en cyber-veiligheid (in Bestuursakkoord als onderwerp genoemd) en valorisatie (genoemd in debat 30 juni) zijn geen afzonderlijke thema's. Voor deze onderwerpen lopen aparte trajecten:
  - Integraal plan van aanpak sociale veiligheid hoger onderwijs & wetenschap: eind dit jaar gereed.
  - Verhogen cyberweerbaarheid in de sector: implementatie plannen van aanpak van instellingen en koepels.
  - Pakket van maatregelen om kennisveiligheid in open internationale samenwerking in hoger onderwijs, onderzoek en innovatie te bevorderen: o.a. het Rijksbreed Loket Kennisveiligheid en het ontwikkelen van een 'Toetsingskader ongewenste kennis- en technologieoverdracht'.
  - Visie maatschappelijke impact en valorisatie: dit najaar gereed.De output van deze trajecten wordt wel meegenomen in de verkenning.

Toelichting

Maandelijks intern bijpraatoverleg

Volgens afspraak wordt u maandelijks intern bijgepraat over de stand van zaken van de Toekomstverkenning Hoger Onderwijs en Wetenschap. Daarbij zijn DGHBWE, de directeuren HO&S/OWB/MBO en de projectleider aanwezig. Na dit eerste overleg over proces en aanpak, zal in de loop van november een tweede overleg plaatsvinden over de eerste afstemming met stakeholders en experts over de startnotitie. Daarnaast zal een uitgewerkt voorstel voor het vierde thema 'Kennisontwikkeling in de toekomst en de organisatie van onderwijs en onderzoek' aan u worden voorgelegd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.